

Ψ

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ
СВІДОМОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У
ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ**

**DEVELOPMENT OF NATIONAL AWARENESS
AND NATIONAL IDENTITY IN TIME OF WAR
AND POST-WAR PERIOD**

Рівне

29-30 листопада 2023 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У
ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ:**

збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції

**DEVELOPMENT OF NATIONAL AWARENESS AND NATIONAL
IDENTITY IN TIME OF WAR AND POST-WAR PERIOD:**

collection of papers presented
at the International Scientific and Practical Conference

(29-30 листопада 2023 р, м. Рівне)

УДК 159.9+ 316.6

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у воєнний та повоєнний періоди : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (29-30 листопада 2023 р м. Рівне). Упоряд. Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова. Рівне , 2023. 176 с .

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного
гуманітарного університету

(протокол № 12 від 5.12.2023 р.)

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

підтримки для підсилення національної ідентичності та збереження психічного комфорту стає важливим завданням для управління кризовими ситуаціями.

Спільнота та соціальне оточення студента також визначають ступінь його адаптації. Активна участь у соціальних групах та підтримка родини можуть відігравати ключову роль у подоланні соціальної ізоляції та підтримці психічного здоров'я. Важливим аспектом є також ефективність освітнього процесу в умовах воєнних конфліктів. Здатність студентів до отримання освіти залишається ключовим фактором для їхнього подальшого успіху та внесення в розвиток суспільства. Розробка адаптованих програм навчання та підтримки, зокрема за допомогою дистанційного навчання, стає стратегічно важливою.

Таким чином, подальше дослідження психологічних аспектів національної свідомості та ідентичності студентів у воєнний період є вельми актуальним і важливим завданням. Розбудова науково обґрунтованих підходів до психологічної підтримки та соціальної адаптації студентської громади може сприяти їхньому ефективному функціонуванню в умовах нестабільності

Список використаних джерел

1. Вінков В., Безпекові аспекти розвитку ідентичності в умовах війни. [Посилання на інтернет ресурс: <https://politpsy.org/index.php/popp/article/view/100>]
2. Грузинська І. М. Проблема емоційного реагування на стресові ситуації в умовах воєнного стану. [Посилання на інтернет ресурс: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/59158>]
3. Коробка Л. М., Види спільнотних ідентичностей: проблеми трансформації та взаємодії в умовах війни. [Посилання на інтернет ресурс: <https://politpsy.org/index.php/popp/article/view/126/123>]
4. Чухліб Ю. С., Землянська О. В., Особливості навчання під час воєнного стану: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48607/1/p.144-146.pdf>]

Паламарчук Володимир Богданович
здобувач ступеня PhD

Рівненського державного гуманітарного університету
м.Рівне, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ У МАЙБУТНІХ МАРКЕТОЛОГІВ

У наш час українське суспільство переживає значущі зміни в різних галузях економічної діяльності. Великою мірою успішність підприємств і організацій на ринку залежить від впровадження ефективної маркетингової політики, в якій ключову роль відіграють спеціалісти з маркетингу. Усі сучасні професії вимагають від фахівців вміння приймати рішення в контексті конкретної галузі науки або професії. Таким чином, розвиток професійного мислення стає однією з ключових вимог до підготовки сучасного спеціаліста. Лише високий рівень професійного мислення дозволяє продемонструвати креативні та професійні якості у процесі професійної діяльності. Особливості маркетингової діяльності в умовах нової економіки, що має бути важливим важелем відбудови України у поствоєнний період, обумовлюють професійне мислення маркетолога.

Мета повідомлення – з'ясування сутності та психологічні особливості професійного мислення маркетологів; визначити основні психологічні чинники формування професійного мислення маркетологів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Про актуальність удосконалення професійної підготовки маркетологів свідчать дослідження вітчизняних (А. Балабанець, В. Бутенко, М. Вачевський, Н. Чухрай та ін.) та зарубіжних (Г. Багієв, Т. Джільфасон,

Д. ВанДорен, Н. Малхотра, Ч. Томковікта ін.) науковців, у яких розкрито фундаментальні підходи й концепції теорії та практики маркетингу.

Професія маркетолога є дуже актуальною в нашому суспільстві та водночас відносно новою. У сучасному розумінні маркетолог – це фахівець з вивчення смаків покупців і просування товару [2]. Професійна діяльність маркетолога передбачає такі напрямки роботи [1]:

- взаємодія з іншими людьми в організаціях з метою досягнення професійної цілі та економічного успіху;
- виконання організаційних обов'язків, підпорядкованість вищим за рангом організаціям;
- дослідження попиту та пропозицій на ринку;
- планування організаційної діяльності та пошук і використання необхідних засобів та ресурсів для кращого досягнення основної мети організації;
- спілкування, що проявляється у процесі встановлення та розвитку взаємодії між персоналом або іншими організаціями;
- розроблення бізнес-плану й контроль над його реалізацією;
- проведення ділових переговорів, бесід з клієнтами, презентацій.

Особливість роботи маркетолога полягає у вивченні уподобань покупців та збільшенні товарообігу компанії, для якої він працює. Велика відповідальність цього фахівця проявляється в його впливі на успіх та обсяг продажів продукції, оскільки він є посередником між споживачем і виробником. Таким чином, навички маркетолога повинні включати здатність досягати поставлених цілей, уміння делегувати завдання та відповідальність, організовувати свою діяльність та встановлювати пріоритети. Також важливо мати аналітичне мислення, вміння розпізнавати ключові фактори в роботі, бути системним і працювати з великою кількістю інформації, ефективно розподіляти свої зусилля та час [4, с. 423].

Професійне мислення – це важлива складова професійної майстерності фахівця, яка забезпечує успішне виконання професійних задач, прийняття оригінальних управлінських рішень у певній сфері діяльності, є втіленням професійних компетенцій особистості та умовою її професійного розвитку [3, с. 444].

Досліджуючи компоненти професійного мислення особистості, О. В. Тарасова визначає п'ять взаємопов'язаних компонентів: мотиваційно-цільовий, змістовий, процесуально-операційний, творчий, рефлексивно-оцінювальний [5]. На думку дослідниці, специфіка професійного мислення залежить від своєрідності задач, що розв'язуються різними фахівцями. Разом з тим якість професійної діяльності чи рівень професіоналізму залежить від розвиненості професійного мислення [5].

Професійне мислення маркетолога визначається комплексом навичок і особливостей сприйняття, які дозволяють цьому фахівцю ефективно вирішувати завдання в галузі маркетингу. Однією з ключових рис професійного мислення маркетолога є здатність аналізувати ринкові тенденції та поведінку споживачів для розуміння їхніх потреб і уподобань.

Крім того, маркетолог повинен мати стратегічне мислення, спроможність бачити довгострокові перспективи і розрізняти ключові пріоритети. Важливо також вміння адаптуватися до змін в галузі та швидко реагувати на кон'юнктуру ринку.

Ефективне професійне мислення маркетолога включає у себе уміння працювати з великим обсягом інформації, враховувати конкуренцію та розрізняти ключові фактори, які впливають на успіх маркетингових стратегій.

Креативність і інноваційний підхід також є необхідними аспектами професійного мислення маркетолога, оскільки вони дозволяють створювати унікальні та привабливі

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у поствоєнний період

рішення для просування продуктів чи послуг на ринку. Загалом, професійне мислення маркетолога визначається комплексом розумових і творчих вмінь, які спрямовані на досягнення стратегічних маркетингових цілей.

Основними психологічними чинниками, які впливають на розвиток професійного мислення маркетологів є:

- *емпатія і розуміння споживачів*: вміння відчувати і розуміти емоції та потреби споживачів дозволяє маркетологам створювати більш ефективні стратегії, спрямовані на задоволення конкретних вимог аудиторії;

- *креативність*: здатність до творчого мислення допомагає маркетологам генерувати інноваційні ідеї та нестандартні підходи до вирішення завдань; креативність є ключовою складовою успішної маркетингової стратегії;

- *стресостійкість*: фера маркетингу може бути динамічною та непередбачуваною; маркетологи повинні бути стресостійкими, щоб ефективно працювати в умовах терміновості;

- *аналітичне мислення*: здатність аналізувати дані, виявляти закономірності та розуміти тенденції є важливою для прийняття обґрунтованих рішень в маркетинговій діяльності;

- *самотивація та саморозвиток*: маркетологи повинні бути здатні до самостійного вдосконалення та прагнення до постійного розвитку, оскільки галузь маркетингу швидко змінюється;

- *комунікабельність*: ефективне спілкування з різними зацікавленими сторонами, включаючи замовників, команду, інших фахівців та споживачів, є важливим психологічним аспектом маркетингової роботи;

- *управління часом*: маркетологам часто доводиться працювати з обмеженими ресурсами, тому управління часом стає важливим фактором для досягнення успіху;

- *високий рівень домагань*: внутрішнє прагнення до досягнень та встановлення високих цілей може допомогти маркетологам постійно покращувати свої навички та досягати високих результатів.

Розвиток професійного мислення маркетологів визначається взаємодією цих психологічних чинників та їх інтеграцією у повсякденну професійну діяльність.

Висновки. Професійне мислення є ключовою складовою високого рівня майстерності в обраній професії. Воно гарантує успішне виконання завдань та прийняття оригінальних управлінських рішень в конкретній галузі, втілення професійних компетенцій та стає передумовою для професійного розвитку особистості. Особливості маркетингової діяльності в умовах нової економіки обумовлюють професійне мислення маркетолога. Фахівці з маркетингу повинні володіти психологічно важливими якостями, такими як креативність, допитливість, розвинена увага, спостережливість, комунікабельність, уміння приймати рішення в нестандартних ситуаціях, розвинута інтуїція та інші.

Список використаних джерел

1. Вачевський М. В. Теоретико-методичні засади формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2008. 41с.

2. Гейзерська Р. А. Формування професійно значущих якостей майбутніх магістрів економічного профілю у процесі фахової підготовки : дис...канд. пед. наук : 13.00.04. Донецьк, 2008. 220с.

3. Кучинова Н. М. Психологічні особливості професійного мислення маркетологів. *Проблеми сучасної психології*. 2014. № 24. С.441-454.

4. Мельничук І. Я., Галушко Л. Я., Близнюкова О. М. особливості професійної компетентності маркетологів та її розвиток засобами позитивної психотерапії. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 4(9). С. 421-435.

5. Тарасова О. В. Психологічний зміст професійного мислення особистості. URL: <http://surl.li/nkihn> (дата звернення: 21.11.2023).

Паламарчук Владислав Володимирович

здобувач ступеня PhD

Рівненського державного гуманітарного університету

м.Рівне, Україна

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ БІЗНЕСУ

На сучасному етапі економічного розвитку країни, особливо у період війни, при її переході до нової якісної моделі взаємодії з міжнародним середовищем та активною участю в світових економічних процесах, важливим є формування нового світогляду, економічної поведінки, а також підвищення кваліфікації і рівня знань. У сфері бізнесу успіх будь-якого підприємства визначається не лише правильно обраною стратегією, але й комунікативними особливостями системи управління.

Ринкові перетворення вивели на авансцену активних дій і сформували нових суб'єктів ділових відносин, які в невизначеному і агресивному середовищі вітчизняного бізнесу змогли досягти реальних успіхів [6].

Реформування сучасної вітчизняної освітньої галузі відбувається через інтеграцію до європейського простору з орієнтацією на опанування майбутніми фахівцями ключовими компетентностями. Завданням закладів вищої освіти стало своєчасне забезпечення потреби сфери бізнесу України у фахівцях високого рівня професійної підготовки, обізнаних із світовим і вітчизняним досвідом та здатних до безперервного самостійного оновлення та вдосконалення своїх знань.

Мета повідомлення полягає у теоретичному обґрунтуванні необхідності розвитку комунікативної компетентності як важливої складової професійної компетентності майбутніх фахівців сфери бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Політична, військова, соціально-економічна ситуація, яка наразі існує, вимагає від майбутнього фахівця швидкої реакції на зміни, які відбуваються, і здатності до гнучкої адаптації у професійній сфері діяльності. Адже керівники підприємств зіштовхуються із проблемою неефективності діяльності нових співробітників. Однією із причин цього часто є несформованість у молодого фахівця комунікативної компетентності [2].

Для майбутнього фахівця у галузі економіки та підприємництва доцільно серед сукупності компетентностей, яких він може набути, виділити такі професійно значущі: мотиваційна компетентність; навчальна компетентність; підприємницька компетентність; комунікативна компетентність; культурна компетентність; громадянська компетентність; соціальна компетентність. Комунікативна компетентність визначається як «уміння ясно й чітко висловлювати свої думки, переконувати, аргументувати, доводити, аналізувати, висловлювати судження, передавати доречну інформацію, обирати раціональний стиль спілкування в різних ділових ситуаціях знати основні прийоми спілкування, уміння уникати конфліктів» [2].

Згідно сучасних соціально-психологічних досліджень сучасні випускники - економісти, менеджери, маркетологи засвідчили наявність серйозних труднощів у сфері

Derpoliuk Elena Features of psychological correctional work with women using meditation tools in a remote setting.....	45
Доній Вікторія Сергіївна Прояви національної ідентичності українців у сучасному культурному просторі	48
Зубкевич Юлія Володимирівна, Широких Анастасія Олегівна Військова агресія як каталізатор національної свідомості українського суспільства	51
Ільчук Сергій Соціальна ексклюзія як виклик повоєнної України	52
Іщенко О.В. Соціально-психологічні особливості психологічного клімату в організації у кризовий період.....	55
Кікінежді Оксана Михайлівна, Василькевич Ярослава Зіновіївна Розвиток національної ідентичності сучасної молоді: егалітарний вимір	57
Кожем'яка Юлія Миколаївна, Чередниченко Тетяна Володимирівна Військова агресія як каталізатор національної свідомості українського	60
Компанієць Ольга Самооцінка старшокласника як передумова виникнення конфліктної взаємодії з ровесниками.....	62
Краля Катерина Миколаївна Джерела самоефективності особистості.....	65
Красовська Інна Василівна, Парфанович Іванна Іванівна Вплив командних активностей на продуктивність діяльності організації.....	67
Кулакова Лариса Миколаївна Збереження репресованими українцями етнічної ідентичності в умовах заслання.....	70
Кулаков Руслан Станіславович Національна самосвідомість особистості: теоретичні аспекти формування.....	73
Кулеша Наталія Петрівна Психологічні особливості психічного здоров'я внутрішньо переміщених осіб під час війни.....	75
Кутішевська Дарина Психологічні особливості самореалізації жінок зрілого віку....	78
Лазаренко Інеса Станіславівна, Рибак Тетяна Миколаївна Актуальність надання первинної психологічної допомоги викладачам та студентам у надзвичайних ситуаціях.....	80
Левко Олександр Олегович Формування психологічної готовності майбутніх стоматологів до професійної діяльності в умовах сьогодення	83
Литвиненко Світлана Анатоліївна, Ямницький Вадим Маркович Етапи професійно-особистісного розвитку сучасних допомагаючи практиків у системі неформальної післядипломної освіти: досвід символдрами.....	85

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у поствоєнний період

Луцик Галина Олександрівна Розвиток соціальної відповідальності майбутніх психологів під час формування готовності до професійної діяльності у воєнний період.....	87
Луцюк Тетяна Іванівна Екзистенційна криза в умовах війни : причини та наслідки..	89
Мельничук Ірина Психологічний розвиток і корекція резильєнтності особистості у воєнний період.....	92
Мешко Олександр Іванович, Павловський Тарас Анатолійович Особливості розвитку професійної стресостійкості працівників сфери надання послуг	94
Момот Марина Анатоліївна Вплив психотравмуючих ситуацій на людей похилого віку.....	97
Ніколайчук Галина Іванівна, Демчук Олена Олександрівна Формування української ідентичності в умовах сучасних викликів.....	100
Опанасюк Ірина Василівна Роль кольору в осмисленні підлітками власного емоційного контексту та його змін під впливом психотравмуючих обставин.....	103
Охріменко Наталія Павлівна Рівні патріотичної вихованості дітей 6-7 років засобами художнього краєзнавства.....	105
Павелків Віталій Романович Психологічні особливості розвитку національної свідомості та ідентичності студентської молоді у воєнний період.....	108
Паламарчук Володимир Богданович Психологічні детермінанти формування професійного мислення у майбутніх маркетологов.....	111
Паламарчук Владислав Володимирович Розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців сфери бізнесу.....	114
Панащук Ігор Миколайович Відповідальність як професійно-особистісна якість майбутнього педагога.....	116
Панченко Оксана Петрівна Рівні патріотичної вихованості дітей 6-7 років засобами художнього краєзнавства.....	118
Панченко Оксана Петрівна Загальнотеоретичний аспект діяльності бізнес-психологів в умовах воєнного стану	121
Полякова Світлана Василівна, Розумний Сергій Михайлович Екстралінгвістичні засоби розкритті психологічного стану людини в умовах сучасної війни.....	123
Радул Ірина Геннадіївна Військовий стрес у дітей.....	126
Радул Сергій Григорович Effect of job related and personal stressors on the pilots.....	128

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у поствоєнний період

Рейко Анастасія Василівна, Орап Марина Олегівна Емоційний інтелект менеджера: ключова компетентність для росту конкурентоспроможності бізнесу у воєнний час.....	131
Савелюк Наталія Михайлівна Асоціативний експеримент у дослідженні семантичних полів вербального стимулу «Україна»	135
Созонюк Ольга Степанівна Психологічний стан і національна ідентичність дітей внутрішньо переміщених осіб: сучасні виклики	137
Сидоркевич Дмитро Йосипович Психологічні умови формування професійної компетентності майбутніх фізичних реабілітологів до фахової діяльності у воєнний та повоєнний періоди.....	140
Халік Олена Олександрівна Розвиток самоосвітньої професійної компетентності випускників педагогічного ЗВО як умова ефективності відбудовчих процесів у воєнний та повоєнний періоди.....	142
Хаустова Тетяна Миколаївна Соціально-психологічні особливості життєстійкості внутрішньо-переміщених осіб.....	145
Чмут Яна, Широких Анастасія Олегівна Роль засобів масової інформації у формуванні масової свідомості громадян	147
Шевчук Анна Іванівна, Широких Анастасія Олегівна Особливості вияву підвищеної тривожності у підлітків.....	151
Шумик Любов Ростиславівна Детермінанти формування національної самосвідомості.....	153
Щирук Ірина Анатоліївна Психологічні особливості терапії осіб постраждалих на ПТСР: аксіом-особистісний підхід	157
Юрчук Олексій Іванович Основні принципи розвитку національної свідомості у дошкільному віці.....	159
Юрчук Олена Сергіївна Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в умовах війни.....	161
Янкавс Юрій Андрісович Психологічні умови формування комунікативної компетенції майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту у процесі професійної підготовки	163
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	166